

HONBA ZA SMARAGDY

Šance pro Evropany

Nerostné bohatství Kolumbie zahrnuje jednu zásadní položku: smaragdy. Kolem jejich těžby se v nedávné minulosti vedly krvavé války a majitelé dolů patří k nejbohatším lidem v zemi.

text: Jiří Roth; foto: Juraj Liška

Když se posadíte proti mladému muži, jehož čelo protíná velká jizva, jen ztěží uvěříte tomu, že smaragdový byznys je prost veškerého násilí. Zvláště když se setkání koná ve stejné době, kdy v pánském magazínu vycházejícím ve všech španělsky mluvících zemích (takže skoro v celé Latinské Americe) je článek o největším bossovi a vlastníkovi smaragdových dolů a jeho životní úrovni zahrnující vlastnictví několika domů po celém světě, flotily letadel a soukromé armády.

Současná situace v Kolumbii by se dala popsat jako snaha o změnu mediálního obrazu smaragdového průmyslu. Největší bossové se snaží přesvědčit zbytek světa, že jejich podnikání je naprosto čistě

a v souladu se zákony. Jde to těžce, ale jde to. Důkazem je rostoucí zájem zahraničních investorů nejen o surovinu, ale o těžbu jako takovou. Pokud by snad něco takového napadlo i vás, máme pro vás stručného průvodce.

KROK PRVNÍ: NIKDY NA VLASTNÍ PŮST

Přes otevřenost majitelů dolů a deklarovanou vstřícnost jsou oblasti, kde se smaragdy těží, uzavřeným a přísně střeženým územím. Vydat se tam na vlastní pěst je to samé, jako jít sbírat houby na střelnici v době ostrých střelb. K tomu, abyste se dostali do dolů, musíte mít propustku od jejich majitele. K tomu, abyste se dostali k majiteli, potřebujete mít kontakt, jenž vás k němu doporučí nebo přímo uvede. Takový kontakt se ale nezískává lehce, v této branži panuje poměrně velká nedůvěra, nikdo neví, s jakým úmyslem za těmi lidmi jdete. Jsme v Kolumbii, kde si každý střeží

své soukromí co nejpřísněji a každý cizinec je potenciální nepřítel. Nicméně jsme důkaz, že při troše trpělivosti, štěstí a těch správných kroků lze i tyto překážky zdolat.

KROK DRUHÝ: ZAHOĎTE PŘEDSUDKY

Znáte to, co se říká v případě psů – že ucítí, jestli máte strach, a kousne. Vstoupíte-li do kanceláře smaragdového bosse s předsudkem, že budete mluvit s největším mafiánem pod sluncem, právě jste skončili (ne snad fyzicky, ale obchodně určitě). Kolumbijští majitelé dolů jsou velmi hákliví na to, co si o nich myslíte a neomylně to poznají. Úvodní fáze jednání není rozhodně příjemná a budete čelit skoro až dotěrným dotazům. Když ji ale překonáte, poznáte velmi ochotné lidi, kteří s vámi budou chtít udělat obchod. Pak se ovšem připravte na to, že žádná návštěva se neodmítá. Jakmile jednou kývnete, že se podíváte do oblastí, kde se těží,

Na horním snímku ukazuje Fernando Andrade Hoyos, prezident obchodní společnosti, úrodu smaragdů z jednoho z jeho dolů. Fernando je pozoruhodný i tím, že na vlastní kůži zažil práci v dolech. Deset let dobýval smaragdy a výhodně prodával malé kousky, až se vypracoval na jednoho z bossů. Dnes se snaží o vylepšení obrazu o smaragdovém byznysu.

PRÁCE V DOLECH
NENÍ ŽÁDNÝ MED,
ZVLÁŠT KDYŽ
HORNÍCI NEBEROU
ZA SVOU PRÁCI
ŽÁDNÝ PLAT, JENOM
ÚLOMKY KAMENŮ.

V HRSTI PRÁVĚ
DRŽÍME ZHRUBA PŮL
MILIONU KORUN.
TOLIK BY STÁLA TATO
SUROVINA V BOGOTĚ,
V EVROPĚ PAK JEŠTĚ
MNOHEM VÍCE.

Ceny smaragdů se odvíjí mimo jiné od místa, kde je nakupujete. V místě, kde se těží, stojí zlomek toho, co v Bogotě. Jenomže abyste dobře nakoupili, musíte tomu alespoň trochu rozumět nebo mít někoho, kdo se v tom vyzná. Napohled kvalitní surovina se může ukázat jako zcela nevhodná k dalšímu zpracování.

setkáte se se všemi důležitými lidmi. I kdyby byly už dvě hodiny po půlnoci, vy jste dva dny nespali a jste celí špinaví od toho, jak jste prolézali důlní chodby. Oni na tom prostě trvají a vy nesmíte odmítnout. Jediné, co vás udrží na nohou, je káva, které při setkáních vypijete neskutečná kvanta. během hodiny klidně i tři šálky – oni jsou tak zvyklí.

KROK TŘETÍ: NEPOCHYBUJTE

Celý tamní systém je se řídí trochu jinými pravidly, než jste zvyklí z Evropy. Především jsou zde výrazné rozpory ve formálním a skutečném vlastnictví. Všechny doly v Kolumbii jsou majetkem státu. Ve skutečnosti o těžbě, nájmu a otevírání nových dolů rozhodují velké soukromé společnosti, respektive jejich šéfové. Veškeré jednání musíte vést s nimi a věřit, že je z jejich strany čestné. Obchod obvykle vyústí v založení společnosti, kde jste spolujaviteli a hlavními investory. Můžete si pak vybrat některý z neposkvrněných

kopců a začít kutat šachty. A spoléhat na štěstí. I když vám místní jsou schopni poměrně spolehlivě určit místo, kde by mohly být kvalitní smaragdy, neznamená to, že tam opravdu jsou. Jistí Rusové museli vykopat asi půl kilometru horizontálních chodeb, aby zjistili, že to, co našli, není ještě „zralé“. Čeká je tedy kopání vertikální, do větších hloubek, což samozřejmě celý projekt prodražuje. Aby alespoň na něčem vydělali, začali stavět mezi dvěma sousedními kopcí přehradu, kde chtějí chovat ryby pro luxusní restaurace a na svazích vysázeli rajčata. Mezitím pokračují v ražení dalších chodeb – pokud bude vše podle jejich představ, mohli by za pět let narazit na první skutečné smaragdy a začít platit dělníkům.

KROK ČTVRTÝ: AKCEPTUJTE ZDEJŠÍ ZVYKLOSTI

V Kolumbii je relativně laciná pracovní síla – nikdo tu nemá stálý plat a pracuje za příslib pozdějšího podílu

z tržeb. Nicméně je nemůžete nechat umřít hladu – pokud už těžíte smaragdy, je nutné se smířit s tím, že jim čas od času nějaký uvízne za nehty. Pokud jenom kopete, musíte se jinak postarat o to, aby měli vaši dělníci alespoň co jíst. Zvládnout divokou náuru také není jen tak a spolupráce s místními lidmi je tak nutností. Styk s oficiálními místy si vezme na starost místní spolujavitel vaší společnosti. Ten jediný se vyzná v džungli byrokratických příkazů a omezení a v lidech na důležitých místech, s nimiž je nutné patřičně spolupracovat. Nemusíte ale hned volit tu nejnáročnější variantu spolupráce, tedy otevírání vlastního dolu, i když to dělají už Rusové, Kanadane nebo Japonci. Můžete třeba jenom prodávat smaragdy v místech, kde nemají bossové vlastní odbytíště. Ale to už bychom prozrazovali příliš. Kdo má opravdový zájem, cestu ke smaragdovým magnátům si najde, nebo si od nás nechá poradit. ■